

NETIKRU LAIKU KRYZKELĖJE

Kaip kiekvienas asmuo, taip ir visa bendruomenė, prabėganciu įvykiu itakoje keičiasi, pakeičia tas formas, kuriomis ji reiškiasi, ir igauna naujų ypatybių, naujų charakteringumų. Pazvelge į šiu laikų mūsų lietuvių tremtinių bendruomenę ir palygine ją su tais laikais, kada net niekas apie ją nepagalvojo, kaip apie issiskirsiančią iš bendro tautos kūno, — mes galėtume tiek priskaityti skirtumui, kad tam neužtektu istiso tomo.

Mes visi dar gerai prisimename tuos nepriklausomos Lietuvos laikus, ypač paskutiniuosius jos metus, kada, lyg nujautimui ikvėpus, buvo stengiamasi krypti daugiau patriotinė linkme, buvo subrusta kalbėti apie tėvynės meilę ir pan. Daugeliui taciau atrodo tai ne taip jau būtinai reikalinga, daug galima buvo išgirsti balsų: „mes ir patys zinome, kad savo krasta mylime, nera čia ko per daug apie tai kalbėti“. Net ir tie, kurie skatino tą patriotinę akciją, negalėjo visai į ją išgyventi ir ta tėvynės meilę suprasti kaip savo sielos dalį, nes ka gī, — dažniausiai žmogus mažiau ivertina tai, ka jis turi, o daugiau brangina savo siekiamą dalyką.

Dabar net nebera reikalo apie tai ir kalbėti, kiekvienas jaučia, ko jis neteko, kiekvienas galvoja apie tai, apie ka jis, visa tai aplink save turedamas, gal but per daug negalvodavo.

Taip siuose sunkiuose ir netikruose laikuose pas mus atsirado tikras patriotizmas, tikra tėvynės meilė. Viskas, ka mes sia kryptimi darome yra jau vikra, isigyventa, isplaukia iš musu vidaus. Viena, ka mus sie laikai ismoke — myleti ir branginti savo tėvyne.

Taciau laikai eina, vis tokie patys netikri ir nieko ypatingo mums nezadantieji. Vieni metu mums atrodo, kad galimybes dideja susikurti sau pastovų, tikrą gyvenimą, vienu metu mums atrodo, kad stai jau daugiau vilties yra grįžti mums į savo tėvyne, o stai kitu metu vel mes galvojame, kad juo toliau, juo mažiau vilties mums belieka pasiekti tai, ko mes ilgimes. O dienos bega, ir bega, o laikai vis pasilieka tokie pat nepastovūs ir netikri...

Ir stai, juo toliau, juo daugiau mes matome pavargusių eilese tu, kurie prieš kiek laiko gyveno tik savo prarastą tėvyne, kurie jungėsi į bendruomenę tam, kad bendromis jėgomis gyventu tuo ilgisiu ir troškimu. Taip, tai yra sunku gyventi ta ideja, užmirsti save, o savo reikalus statyti tik antroje vietoje. Tai yra juo sunkiau, kadangi niekas negali pasakyti, kada ateis tu svajonių issipildymas.

ZVILGSNIS Į PASAULI

Jau trečia savaitė, kai Anglijos politinio gyvenimo barometras nepaprastai aukstas. Birželio 4—5 d. Z. Rumuose buvo svarbus debatas tai užsienio politikos klausimais, o birželio 10 d. prasidėjo Labor-Party suvažiavimas.

Pirmieji debatai buvo reikalingi, norint isryškinti D. Britanijos vyriausybės politinį kursą pasauliui ir angli tautai dar prieš prasidedant birželio 15 d. pasitarimams Paryžiuje. Jau nuo s. m. sausio mėn. Bevinas kiekvieną progą pabrezdavo, vedas atviru kortu politini žaidima. To paties jis pageidauti ir iš savo partnerių. Birželio 4 dienos kalba buvo svarbi tuo pažiuriu, kad jai pilnai pritartie tiek pozicija, tiek opozicija. Skaitytojams jau zinomas smulkus tos kalbos turinys. Čia noretume isryškinti ta kalbos vieta, kur jis pabreže, kad „SSSR neturetu praleisti šios progos priimti Amerikos siuloma 25 metų pakta Vokietijai nuginkluoti. Tokia galimybė gali daugiau nepasikartoti.“ Kitais žodžiais tariant, sovietai turetu priimti siuloma Vakarų bendradarbiavimą, bet nestumti jį salin.

Nemazesnės svarbos yra jo pareiskimai del Turkijos, kurios Anglija nesutiks matyti kieno nors vasalų. Lygiai kaip jo pareiskimai del balkanų, kad D. Britanija nesileis buti ismetama iš ten turetuju prieskariniu poziciju. Del šio pareiskimo ne vienam kilis rimtu abejojimu. Ir Bevinas turejo prisipazinti, kad jo vyriausybei nepavyko sudaryti ukinių sutarciu ne tik su Balkanais, net net ir su Cekoslovakija. Abejotina, kad Anglijos užs. reikalu ministerija nezinotu, kad ten, kur sedi sovietai, niekas

Taip vis daugiau ir daugiau susizavima musuose taip charakteringu palikusių pasakymu, kad mes nezinome kas bus, mes negalime pakeisti to, kas bus, todėl pagrindinis musu tikslas yra kaip nors issilaikyti, kad sulauktume tikru ir pastovių laikų, kad butume kuo maziau neteke.

Tai yra ypac sunkiu laikų kalba, tai yra, galima sakyti, kalejimu ir koncentracijos lageriu kalba, kada yra kovojama tik del gyvybes. Nors mes negalime siuos laikus tokiais pavadinti, taciau vis daugiau ir daugiau atsiranda tokiu žmonių, kurie nusigrezia nuo bendru visuomeniniu reikalu, pirmon eilen pastatydami save. Tuo keliu einant susidaro net savos rusies varzybos, kas daugiau prisirinks sau turto arba ras toki užsiemima, kuris atnes jam didžiausias naudos. Tokiam bus didžiausia garbe jei jis pasiims sau tai, kas priklausu visiems, jis bus laimingas, jei nuples ka nors nuo kitu.

Kaip juokingas šiais laikais atrodo Sv. Mato posakis: „Negalvokite apie rytojų, ka valgysite, ka gersite ir kuo apsidengsite. Argi gyvenimas nera daugiau kaip maistas, ir kunas daugiau negu apsidengimas?“ (6,25).

Vis delto, sie pradžioje galvojo, kad tai, ka, jie daro nera joks ju tikslas. Pradžioje jiems atrodo, kad svarbiausia yra tai, ko jie laukia, o tai ka jie daro yra tik tam, kad sveiki sulauktu, to ko jie laukia. Paskui jie apie tai net nebekalba, nes is tikruju jau nieko nebelaukia, o geriausiai atrodo myleti save ir rupintis savimi.

Galta, bet tai yra viena iš charakteringiausių dabartines musu bendruomenės žymių. Tenka tik stebėtis, kad per tuos kelerius klajonių metus ji taip labai isaugo...

Stovime pavojuje netikru laikų kryžkelėje. Su baimė klausiamė: kuriuo gi keliu mes nueisime? Sunku yra žiureti, kada kiekvienas, prieš pradedamas ka nors daryti, taip iprato paklausti: „Ar bus man naudinga? Ne, galiau pasakyti, nenaudinga.“ Zinoma, „naudinga“ suprantama rupintis tik savimi ir numoti ranka į visus bendruosius reikalus, nes jie neatnesa jokios naudos. Bet visa, kas tik pasaulyje yra padaryta didesnio, niekuomet nebutu padaryta, jeigu tas, kas darytu butu klausęs, ar verta, ar naudinga.

Jei mes norime sulaukti tu likru ir pastovių laikų, jei mes norime pasiekti musu svajonių isikunijimo, mes greičiau pasieksime pirmoj eilej darydami tai, kas reikalinga, o ne naudinga.

„T.G.“

Medardas Bavarskas

Paryžiaus konferencija

Visu su dideliu susidomėjimu lauktoji Paryžiaus konferencija jau prasidėjo. Pirmajame sėdadienio (VI. 15) posėdyje susitarta dėl dienotvarkės. Pradžioje bus apsvastyti taikos sutarties projektai su Italija, Rumunija, Vengrija, Bulgarija ir Suomija, po to Vokietijos ir Austrijos problemos. Molotovo pasiūlymu, po to bus apsvastyta ir Italijos vidaus padėtis ryšium su monarchistu elgsena, kuri kelianti abejoniu dėl Italijos pasiryžimo eiti demokratijos keliu.

Molotovo sutikimas svarstyti Vokietijos ir Austrijos klausimus (prieš ka Rusija pirma labai priesinosi) laikomas geru zenklu derybų sekmei.

Per pirmąjį susitikimą Molotovas pasakes: „Greitai isspresime visus reikalus“, i ka Bevinas atsakes: „Puiki mintis“.

Antradieni (VI. 18) svarstyta Italijos reparacijų klausimas. Kaip zinoma, SSSR reikalauja 100 mil. dolerių sau ir 200 mil. dolerių Jugoslavijai ir Graikijai. Buvo pasiūlyta tas sumas sumokėti Italijos karo laivais. Molotovas nusileido sutiko karo laivus iskaityti i reparacijų suma, taciau skirtuma reikalavo padengti Italijos gaminiams per 6 metus. Bevinas ir Byrnes nesutiko Italijos gamyba apsunkinti reparacijomis, nes tas užvilkinsia krasto atstatymą ir netiesioginiai apsunkinsia Amerikos izda.

— Rusija pasiūliusi Italijai sudaryti prekybos sutarti. Italia galētu gaminti Rusijai laivus. Tuo reikalu ivyko skubus Italijos ministerių kabineto posėdis.

Suvaržymai JAV lakunams.

Belgradas (AP). Jugoslavų pareigūnai nustatė birželio 1d. kaip „mirties ribą“ JAV kariuomenės transporto tarnybos pagrindiniam personalui polikti Belgrado aerodroma.

Tuo pačiu metu buvo pranešta, kad Jugoslavija iš visu po birželio mėn. 15d. nusileidusių Belgrado aerodrome JAV transporto tarnybos lėktuvų, reikalaus vizų vietoje dokumentu. Atrodo, kad isakymas reiskia gėlą reguliariajam oro susisiekimui su Jugoslavija. Panasus sunkumai daromi ir Bukareste.

I siuos parlamento debatus gyvai atsiliepe Anglijos ir viso pasaulio spauda. Nežiurint nuomonių skirtumų, tiek Anglijoje tiek Amerikoje sie politiku pareiskimai buvo ivertinti teigiamai. Neatsilikio į Maskvą. Birželio 9 d. sovietu radijas skaitė „Pravdos“ straipsni, kuriame sakoma: „Bevinas kalba rodo gyrai ir charakteri psichologiniu pasiruosimu visiskai nusiisukti nuo bendradarbiavimo principu tarp sąjungininku. Is tikruju, jo kalba buvo viesas bandymas, naudojant spaudimu ir grasinimo metodus prieš Sov. S-gą, paruoti lygiateisio bendradarbiavimo tarp sąjungininku nutraukima.“ Suprantama, kad tokia Maskvos nuomone negali prisideti prie sąjungininku santykiu pagerėjimo, kurio visi taip nuosirdziai nori.

Susidaro ispudis, kad Anglija bus kieta birželio 15 d. prasidedanciuose pasitarimuose. Tai patvirtina dar ir birželio 12 d. Bevinas kalba Darbo partijos suvažiavime. Čia jis pakartotinai pabreze, kad Europa negali buti suskaldyta i dvi dalis, kas reikstu naujas kovos pradžia. Europa reikia islaisvinti nuo okupacinių kariuomenų, baigti karo paliaubų padeti ir pradeti laisvo Europos gyvenimą. Naujasis gyvenimas panaikintu visus nacizmo pedsakus, ir Europa atsikveptu, pradedama ukinius naujuma, o žmones pasijustu esa, žmonemis. Jis nekaltas, kad sovieta atmeta jo pasiūlymus, nes jis gali tik prasyti, bet neisakyti. Jau atejo laikas sudaryti taikos sutartis su Europa, pabreze Bevinas, pritariant visiems susiminusiems.

Is paskutiniu pareiskimu matyti, kad si keturiu konferencija gali buti paskutinis sios rusies bandymas. Jeigu nebus susitarta Paryžiuje, tai bus saukiama 21 valstybes taikos konferencija. Tuomet, sprendziant Europos sienu klausimus, isjudes is mirties tasko ir musu reikalus. Blogiausiu atveju paaiskes, kokias ateiti mums paruose Vakarų demokratijos. Siandien kiekvienam aisku, kad dabartinėmis salygomis musu grizimas i Tėvyne yra tolygus kelionei i ziaurąjį Sibirą.

A. B.

KAIP PAVYKO INVAZIJA

Mokslo ir technikos inasas i sąjungininku laimejimą Normandijoje. (Pabaiga).

Dirbtiniai uostai.

Taciau invazija nebutu pavykusi be gatavai Anglijoje pagamintu uostu, kurie lynais buvo pervilkti per Kanala ir sumontuoti Prancuzijos pakrantėje, didelius atviros jūros plotus paversdami dirbtiniais uostais. Net jeigu sąjungininkai butu is pat pradzio paeme ir sutvarke visus siaures vakaru Prancuzijos uostus ir tuomet ju nebutu pakake sąjungininku armijoms aprupinti per pirmasias dienas, kada pagal plana kasdien reikėjo iskelti i kranta po 12 000 tonu medziagos ir po 2500 ivairaus dydzio autovezimių. Bet apie visu uostu paėmima nebuvo ko ne galvoti: juk kaip tik uostus vokiečiai buvo taip gerai sustiprine, kad, praslinkus keliems mėnesiams nuo invazijos pradžios ir sąjungininkams nusivarius toli uz Paryžiaus, vokiečiai nors ir atkirsti, dar tebesilaikė kai kuriuose Prancuzijos uostuose.

Si pirmu zvilgsniu beveik nenugalima kliutis buvo pasalinta tuo budu, kad sąjungininkai atsigabeno is Anglijos savus uostus, kuriuos pario glino prie kranto nepaprastai greitai. Per penkias dienas nuo invazijos pradžios Prancuzijos pakrantėje jau riogsojo daugiau kaip 8 km. improvizuotu bangolauzių, kurie saugojo nuo bangu musos laivu iskrovima pajurio seklumoje. Tuo pat metu Britu pionierių ir laivyno daliniai drauge su Amerikos laivyno statybos daliniais montavo didziųjų dirbtiniu uostu sunkiasias dalis.

Kaip iskelti kariuomene ir karo medziagas bet kur prieso krante, tuo klausimu sąjungininku karo vadai suko galvas jau nuo pat pirmu karo dienu. Jeigu pavyktu isspresti si uždavinį-tuomet invazijos diena galima butu ramiausiai palikti nuosaly prieso saugomus uostus ir smogti ten, kur priesas maziausiai laukia.

Savo laiku ministeris pirminkas Wistonas Churchillis rasė: „Suprojektuokit man dirbtini uosto pylima (mola) invazijai. Jis turi kilti ir leisti kartu su potvyniu atoslugiu. Reikia isspresti molo inkaru problema. . . Prisiuskit man geriausius pasiulymus! Nesigincykit dėl paties reikalo esmės! Sunkumai saivaine ieskos tinkamo sprendimo“!

1942 metu pradžioje buvo pagamintas pluduriuojancio molo modelis. Tais paciais metais Quebeco konferencijoje projekta patvirtino „kombinuotu operacijų“ stabo sefas. Dar po sesiu savaiciu (1942 m. spalio 20 d.) Didziosios Britanijos Valstybinė Fizikos Tyrimu Istaiga jau buvo paruosusi brėzinius, ir buvo pradėta molo dalių gamyba.

Is pradžiu buvo numatyta pagaminti du „pluduriuojancius uostus“ — po viena Britu ir amerikieciu sektoriui. Kiekvienas uostas turėjo buti tiek pat pajėgus kaip Doveris (didziulis uostas netoli Londono); abiejų molu bendras ilgis — 12 km. Vėliau buvo nutarta molas papildyti penkais bangolauziais, sukombinuotais is laivu, paskandintu isilgai invazijos pajurio. Tam tikslui buvo parinkta 60 atitarnavusių ar suzlotu ivairaus dydzio laivu.

Gi patys dirbtiniai uostai susidėjo is triju pagrindiniu dalių: pluduriuojantieji ar tvirtai prie dugno prirakinėti bangolauziai, kurie turėjo saugoti pajury uosto plota nuo vandenyno bangu musos; pluduriuojancios rampos arba dokai, prie kuriu galėjo prisikabinti iskraunamieji laivai; pyrai, t. y. tiltai, kuriais autovezimiai nuo rampu galėjo vaziuoti iki pat kranto.

Paprasciausia buvo sukonstruoti pluduriuojancius bangolauzius. Jie buvo sumontuoti is tuscaviduriu plieniniu gabalu ir galėjo atlaikyti bangu musa iki 5 balu vėjo (balais matuojamas vėjo stiprumas); o stipresnio vėjo vasara kanale normaliomis salygomis laukti neteko.

Pastoviai prie dugno pritvirtinti bangolauziai buvo sudaryti is cementiniu nugramzdinamu dėzių. Ju buta sesiu dydziu, pritaikintu ivairiam gyliui. Didziausioji dėzė buvo 5044 tonu, maziausioji 1672 tonu talpos. Dar nenugramzdinta (pluduriuojanti ant vandens) dėzė priminė Nojaus Arka (tik be stogo). Ypatingais prietaisais buvo galima dėzė numatytoje vietoje nugramzdinti kuo trumpiausiu laiku: pati didziausioji dėzė pasiekdavo dugna per 22 minutes. Is viso buvo numatyta 146 dėzės (is ju 60 didziųjų ir 10 mazųjų). Jas gamino 20.000 darbininku; buvo sunaudota 600.000 tonu cemento ir 31.000 tonu plieno. Cementui gaminti buvo naudojami vokieciu bombomis sudazytu Anglijos miestu griuvėsiai; vien is Londono kuri laika kas savaitė buvo paimama beveik po 10.000 tonu.

Pyras atrodė kaip pluduriuojas tiltas. Tai buvo ant plieniniu polių pario glintais plieninis kelias, pakankamai lankstus atsispirti banguojanciai jurai. Is abiejų pyro galu ant plieniniu pontonu buvo pastatytos ypatingos konstrukcijos rampos-savos rusies

laivai su patalpomis personalui, jėgainėms, sandėliams ir t. t.

Pirmosios uostu dalys, kurios pasiekė Prancuzijos kranta, buvo paskandinimui skirtieji laivai. Jie perplaukė kanala pirmu puolamuju daliniu ikanadin ir sprogstamais užtaisais nuleisti i dugna, o ju igulos sugrizo i Anglija. Sie bangolauziai per pirmasias kritiskas invazijos dienas teikė reikšminga apsauga invazijos laivams.

Tuo pat laiku 85 ivairaus dydzio vilkikai-nuo 600 PS iki 1500 PS-paėmė gramsdinamasias dėzes, pluduriuojancius bangolauzius bei pyrus ir lynais pervilkė per kanala. Be dideliu sunkumu buvo nuplaukta 100 myliu keturiu mazgu greiciu, nors pyrai dėl ju ilgio buvo ypac neparankus. Daugiau kaip 200 lynu pervilkto per kanala apie viena milijona tonu! Per 12 dienu nuo invazijos pradžios jau buvo nugramsdinta pusė visu dėzių, ir simtai metru pyru garantavo laivu iskrovima bet koku oru.

Birzelio 19 d. kanala nusiautė smarkiausia audra, kokia yra buvusi nuo 40 metu. Abu dirbtiniai uostai buvo gerojai apgadinti, ypac amerikioniskasis. Praėjus audrai, britu uostas buvo visiskai sutvarkytas ir dirbo pilnu tempu. Gi amerikionai, užėmė Cherburgo uosta, nutarė, kad nebeapsimoka eikvoti darba ir medziaga ju smarkiai sugandintam dirbtiniam uostui. Tuoju buvo pasiusta 25 000 pionierių atstatyti vokieciu sugriautiems Cherburgo uosto irengimams. Jie bematant pastatė krantines, kranus, sandėlius, benzino tankus ir cementinius sandėlius. Tarp Anglijos ir Cherburgo buvo paleisti reguliariai plaukio didziuliai keltai, galintieji vienu ypu pervežti istisa prekinį traukinį.

Penki isradimai.

Invazijos sekmei daug padėjo penki nauji vienas kita papildantieji isradimai.

Pirmasis isradimas „buldozeris“: didziulė medalinė baidyklė, kurios esminė dalis yra gulstine astri metalinė plokstė, varoma motoru ant vikru. Buldozeris gali isikasti žemė arba stumtis prie kni, bet jo ypatingumas yra siu dviejų galimybiu kombinacija. Jis isvalo griuvėsiu užverstas gatves, nusluoja nuo keliu sudauzytas auto masinas, islygina žemės pavirsiu busimiems aerodromams.

Per tris keturias valandas islaipinus pirmuosius dalinius buldozeriai jau vartė kupstus ruosdami aerodromus Prancuzijoje. Ju islygintose vietose buvo tučiuojau panaudotas antras isradimas, daug prisidėjęs prie pergales.

Tai „Summerfieldo juosta“ — kilnojamas metalinis kilimas, tinkamas dviem svarbiems uždaviniams: tiesti kelia per smėli, palengvinant sarvuociams ir autovezimiams tiesiog is valtys pasiekti kieta kranta; o uzklotas ant žemės, jis sudaro lėktuvams nusileisti tinkama plota. Summerfieldo juostos-tai 23 metru ilgio ir 3 metru pločio plieno ritiniai. Jos isvyniojamos ir klojamos ant žemės-sonas prie sono, galas prie galo-ziurint, koks plotas norima jomis apdengti. Po to jos sujungiamos (perveriant per asas) plonomis gelezinėmis sijomis. Per sujungtas juostas pervaziuoja buldozeriai ar vikriniai plugai, baigtinai islygindami paskutinius žemės nelygumus. Pagaliau pionieriai 28 svaru kujais sukala gelezinius virbalus, galutinai pritvirtindami plienine plokstuma prie žemės.

Drėgnose vietose po juostomis paklojamas kokoso riesutu pluokstas. Summerfieldo juostomis 60 zmonių burys per diena gali nutiesti 1,6 km. kelio. Tokio ilgio (ir 3,4 metru pločio) kelias tesveria 19 tonu ir islaiko sunkiausias masinas. Medziaga vienam aerodromui, kuri gali naudoti net patys didieji bombonesiai, gali pervesti 19 sunkvezimių (po 12 tonu). Tokio pat dydzio cementiniam aerodromui reikėtu 2500 sunkvezimių.

Treciasis isradimas-Bailey tiltas, vienas is labiausiai isidėmetinu karo istorijos isradimu. Bailey tiltu galima be pontonu perdengti anga iki 80 m., o su pontonais-dar daugiau. Pats lengviausias modelis islaiko 20 tonu krovini. Panaudojus dvigubo ar trigubo storio dalis, tiltas gali pakelti pacius sunkiausius sarvuocius.

Kiekvienas milziniska suraizgyta kryziazodi primenancio tilto sektorius tėra 3 metru ilgio ir sudėdta tikta is 17 paskiru dalių. Sesi inzinieriai gali lengvai vartalioti pacias sunkiasias dalis. Dalims sujungti pakanka plieninio virbalu. Italijoje per 100 metru platumo upe Trigno tiltas buvo pastatytas per 36 valandas. Italijos zygyje vienu tarpu sąjungininkai kadien pastatydavo po du tiltus. Sis rekordas Prancuzijoje buvo dar pervirsytas, nors prieso aviacijos veikla buvo daug smarkesnė.

Kiti du isradimai, turėjusieji nemazos reikšmės karo eigai, yra zinomi „Fido“ ir „Pluto“ vardais. „Fido“ (sutrumpinta is anglisku zodziu „fog intensive, dispersal of“ — „tankaus ruko isklaidymas“) susideda is vamdziu su tukstanciais mazyciu skly-

ciu. Vamzdziai padedami isilgai taku lėktuvams nutupti; pro vamzdzius pumpuojamas benzinas. Padejus benzina, ore pakyla temperatura, ir rankas isisklaido. Sis britu mokslininku isradimas suvaidino dideli vaidmeni per paskutine vokieciu ofenzyva Ardenuose. Jis issklaidė nepermatoma ruka ir leido pakilti 2500 lėktuvu, kurie sulaukė vokieciu puolima.

Paskutinis didziųjų karo isradimu — „Pluto“ (sutrumpinta is „pipe-line under the ocean“ — „vamzdiu linija po vandenynu“). Si isradima sugalvojo irgi britai. Po Lamanso Kanalu nutiesti vamzdziai leido kasdien is Anglijos i Prancuzija be laivu pervartyti apie milijona galonu skysto kuro.

Taigi, invazijos sekme nulėmė sąjungininku mokslinė bei techninė virsenybė ir kruopstus pasiruosimas. O pavyku invazijai, galutinai paaiskėjo vokieciu pralaimėjimas.

Vokieciu vyriausios karo vadovybės (OKW) radijo pranesėjas gen.ltn. Kurt Dittmar pripazino: „Treciasis Reichas pralose kara, kadangi nepajėgė sulaukyti sąjungininku invazijos Normandijoje“.

vertė Stalioraitis

PASIILKGTOJE TĖVYNĖJE

Akivaizdziu liudininku pasakojimais, Vilniuje ypac nukentėjo senamiestis. Jei eitum nuo Rotusės Pilies sodo linkui, tai po desinia nuo Sv. Kazimiero baznycios pradedant viskas isdeginta. Maziau yra nukentėję namai kuriuose buvo deklaruota Lietuvos Nepriklausomybė. Pasto rumai sudege. Sudeginima atliko vokiečiai. Uzapy ir palei Vilnia 1944. VII. 4 d. isistiprino R. Armijos pagalbininkai-lenku partizanų daliniai (vėliau nuginkluoti ir isvezti, vokiečiai norėdami juos is ten issiumti, padeginėjo nama po namo. Gedimino g-eje sudeginta rumai, kur buvo apskrities virsininko istaiga ir bankas, karininku ramovė (Gedimino ir Vilniaus g-viu kampe), Georges viesbutis, ligonių kasa ir t. t. Zaliasis tiltas, inz. P. Vileisio statytas yra visai suzlotas.

Amerikos spauda raso, kad „Tiesos“ buvo skelbiama, kad paruošta planas Vilniaus gelezinkelio stociai atstatyti. „Atstatym“ vyksta taip, kad 4 bėgiu linijos visiskai nurinkta ir isvezta. Buvo planuojama nurinkti gelezinkelio ruozas i Trakus, tuo tarpu bet gi nevykdoma. Vilniaus Turmanto ruozu antruju bėgiu linija nurinkta.

Dariaus ir Girėno g-eje Vilniuje ir apylinkėje gyventi reikia specialaus NKVD leidimo, nes Kirtimuose pleciama aerodromas. „Raudonojo gelezinkelininko“ ziniomis, prekiu stoties rajone budrumas turi buti sustiprintas, nes patamsiu gaivalai bandė apiplesti ir padegti raud. tarnijos sandėlius. Po susisaudymo „smetonininkai“ atsitraukė i Panerius.

„Tipografijos kovotojuje“ pranesama, kad partinis aktyvas yra nutares surasti kenkėjus, kurie Verku popieriaus fabrike issprogdino motora, o i Grikiskiu fabrika kėsinosi praardydami vandens prieteka.

Kas pirmon eilėn Vilniuje atstatoma? Ogi buve teisimo rumai (NKVD, vėliau Gestapo) ir Virsuliskėse drausmės stovykla.

„Tiesos“ pranesimu, Vilniaus apkomo susirinkime isbarta Lavariskiu girininkijos pareigunai, kad misko kirtimo darbininkams neparupino saugumo, tai yra, laiku neprikirto medzių ir prikirstu neisvezė arciau prie plento: „bijodamiesi krentanciu medzių garso. Elektrių fabrika darbininkai praziopsojo arklui ir vezimu kolona“.

„Mes su Stalinu“ ziniomis, Eisiskėse zmonėms is giriu leista pavogti paruosu sandėlis ir sandėlio sargyba.

Patarimuose valstieciams pranesama, kad 1. per didelis druskos vartojimas kenkia sveikatai ir 2. kai bus atstatytas nuo karo sutrikes transportas, druskos bus kiekviename kooperatyve.

Radijo reporteris pranesa, kad Nerimi be paliovos plaukia sakais kvepiantieji medziai. Nuo saulės primerki akis ir matai, kaip LTSR misko kirtėjai . . . Donbaso kasyklas atstato.

Vilniaus radijo pranesimu, Justas Paleckis pareiske: „Partija ir Maskva mato, kad dirbame, kiek imarydami“

„Musu zygis dar nebaigtas“.

Roma (AP). Generolas Andersas savo dienos isakyme, kuriame jis paskelbia jo armijos demobilizacija ir persikėlima i D. Britanija, tarp kitako pabrėze: „Musu pareigos dar nesibaigė. Musu zygis i laisva ir nepriklausoma Lenkija tebesitiesia“.

TSRS pilieciu „pamaldumas“.

1945 m. gruodzio men. 25.000 TSRS pilieciu prasesi vizu i Palestina. Kelionės tikslas-Betliejaus lankymas. Paskutiniu metu 60.000 TSRS pilieciu prasosi ileidziami i Saudo Arabija. Ko? — Mekkos ir Midinos aplankyti. Susirupinama artimaiais Rytai pareiske ir provoslavai is TSRS.

„Spectator“ nuomone, TSRS pilieciu „pamaldumas“ net uz sirdies stveria. Greitu metu TSRS „maldininku“ laukina palei Prancuzijos-Ispanijos pasieni.

SIS TAS APIE MAITINIMA

Prasidėjus antram pasauliniam karui žmonija pradėjo jausti butiniausiu gyvenimo reikmeniu, kaip tai drabuziu, avalinés ir maisto trukuma. Kad užtikrinti šiu reikmeniu minimuma buvo įvesta normavimas. Ta priemonė palietė netik kariaujančias valstybes, bet ir neitrales, nes jos daugiau ar mažiau su tomis valstybėmis buvo ukiskai suristos. Ypačingai tas labai astriai buvo jautiamas Vokietijoje. Vokietiams okupavus Lietuvą ir mes, kad ir labai nenoromis pradėjome justti užkrautu karo ukio prievoliu spaudimą.

Pirmiausia teko atsisakyti nuo dalies savo reikalavimų virškinimo traktui. Daznas iš mūsų pirmas išgirdo apie taip vadinamas kolorijas. Ukio istaigos išduodamos maisto kortelės pareiskė, kad tamsta, gerbiamas pilietis gauni 2000 kolorijų ir privalai būti sotus. Pilietis valgo bulves, duona, karštas mėsa ir jautiena, kad jam tos kolorijos sukeltų alkį. Kas koks tai keistas maisto saikas? Jis su gailėsniu prisimena tuos socius laikus, kai maistas buvo sveriamas kilogramais, bet ne liežiūvi lauziančiais vienetais.

Fizikoj mazoji kolorija vadinama tas silumos kiekis, kuris reikia suteikti vienam gramui vandens, kad jo temperatūra pakelti vienu laipsniu Celcijaus. 1000 mazuju koloriju sudaro viena didziaja kolorija. Sios praktiskam gyvenime daugiausia ir naudojamos.

Kolorijomis dažnai isreikiama energija kaip daikto siluminė vertė. Maisto produktu energija taip pat isreikiama kolorijomis. Zmogaus organizme galima iziureti panasu degimo procesa kaip masinoje ar krosnyje. Lygiai kaip motoras taip ir zmogaus organizmas reikalauja minimalaus energijos kiekio, kad jis galētu veikti. Deja zmogaus motoro negalima varyti benzinu ar malkomis, nes šiu medziagu virskimo traktas nepajégia perdirbti.

Maisto produktus, kaip energijos saltinius galime paskirstyti i tris pagrindines grupes:

- riebalai
- karbohidratai (cukrus, krakmolai, krakmolo sirupas ir kt.)
- baltymai (prie sios grupės skiriama mėsa).

Sios maisto grupės apart suteikiamos energijos kuno temperatūrai palaikyti turi dar ir specifiniu uždaviniu.

Karbohidratai reikalingi raumenų darbui ir riebalai normaliam nervų sistemos funkcionavimui palaikyti. Be to jie svarbus dėl juose turimų A ir B vitaminų. Baltymais atstatoma celiu sudedamosios dalys.

Vitaminai yra organiniai junginiai, kuriu organizmas pats nepasigamina, bet jie pagelbininkai medziagu apykaitai. Ju paskirti galima palyginti motoro padegamajai zvakutei. Organizmui dažniausiai pateikiami su sviezėmis daržovėmis, vaisiais, pienu, sviestu ir kitais svieziais maisto produktais. Jei organizmas gauna nepakankama kiekį pasireiskia ivairiu sutrikimu, kaip pav. rachitas, skorbutas, pelagra, beriberi ir kt. Kada jie dar nebuvo techniskai pagaminami, žmonės, vartodami isimtinai konservuota maista dažnai susirgdavo skarbūtu.

Zinome, kad motorui dirbant ir didėjant jo apkrovimui reikia vis daugiau ir daugiau degamos medziagos, kad gauti reikiama energijos kiekį ta apkrovima pakelti. Panasiai ir su zmogaus organizmu. Kuo daugiau jis yra itemptas darbui, tuo daugiau reikia maisto.

Energijos pareikalavimas pareina ne tik nuo apkrovimo, bet ir nuo svorio, o ypatingai nuo apkrovimo paviršiaus ploto, nes kuo didesnis paviršius tuo daugiau isspinduliuojama silumos. Vaiku kuno paviršiaus ir svorio santykis yra didelis palyginamai su suaugusiais, dėl ko jie daug greičiau nusala.

Atsivėlgiant i zmogaus darbo rūši bei amžių buvo nustatyta maisto kiekis isreiktas kolorijomis. Zinoma tu minimaliu normu istesėjimas priklauso nuo turimu maisto atsargu.

Cia patiekiu keleto autoriu nuomone dėl maisto davinio ivairiu profesiju žmonėms normaliom salygom isreiksta kolorijomis:

A. Pagal Becker

Siuvėjas	2400–2500 Kol.
Knygrisy-batsiuvis	2700–2800 Kol.
Metalo darbininkas	3100–3200 Kol.
Dazytojas-stalius	3200–3300 Kol.
Akmenu skaldytojas	4300–4700 Kol.
Malku piovéjas	5000–5400 Kol.

B. Pagal Atwater (Amerika)

Neraumenų darbas	2450 Kol.
Lengvas fizinis darbas	3050 Kol.
Vidutiniskas fiz. darbas	3400 Kol.
Sunkus raumenų darbas	4150 Kol.
Labai sunkus raumenų darbas	5500 Kol.

C. Pagal Rubner (Vokietija)

Valdininkas, mokslo darb., pirklys	2400 Kol.
Fabiko darbininkas	3000 Kol.
Murininkas, stalius, kareivis	3400 Kol.
Lauko darb., sunkumu nes., sport.	4000–5000 Kol.

Atsivėlgiant i lyti ir amžių maisto kiekis isreiskiant vienetais skirstoma sekanciai: vyrams 10vienetu, moterims 9 vienetai.

Berniukai	Mergaitės
2–3 m. — 3–4 v.	2–3 m. — 3–4 v.
4–6 m. — 5 v.	4–6 m. — 5 v.
7–8 m. — 6–7 v.	7–8 m. — 6 v.
9–10 m. — 8 v.	9–10 m. — 7 v.
11–14 m. — 8,5 v.	11–14 m. — 7,5 v.
15–16 m. — 9 v.	15–16 m. — 8 v.

Kaip matome atsivėlgiant i darbo rūši bei zmogaus amžių reikiamos energijos kiekis yra ivairus. Ta energija negali būti patiekta vienos masto rusies pavidale, pav. vien žirniui, ar kiaušiniui, ar spinatui. Organizmas normaliam savo darbui reikalauja ivairaus maisto. Patys maisto produktai turi ivairia chemine sudėti, ir dėl to jie suteikia labai skirtingus energijos kiekius. Lai skaitytojas atleidžia, kad pridėsiu gal ir nuobodžia ivairiu produktu lentele, kurioje isreiksta organizme sunaudojamas koloriju skaicius simtui gramu:

Sudyti lasiniai	— 510	Kakao	— 360
Kiauliena vidut.	— 255	Cukrus	— 390
Kiauliena liesa	— 140	Krakmolai	— 320
Kiauliena riebi	— 362	Duona ruginė	— 210
Rukyta desra	— 530	Duona kvietinė	— 216
Aviena	— 135	Kruopos	— 300
Kepenu pastetas	— 250	Makaronai	— 350
Jautiena vidut.	— 150	Biskvitai	— 370
Jautiena riebi	— 300	Milt. kvietin. I	— 305
Jautiena liesa	— 115	Aviziniai milt.	— 360
Versiena	— 111	Ryziai	— 330
Kumpis	— 420	Zirniai (zali)	— 65
2 lupči kiaušini.	— 150	Zirniai dziov.	— 290
Zuikiena	— 95	Riesutai misk.	— 670
Varskė	— 85	Bulvės virtos	— 59
Pienas saldus	— 63	Griesčiai	— 28
Pienas nugriebtas	— 30	Grybai (svieži)	— 28
Silkė marinuota	— 160	Kopustai (raug.)	— 15
Silke rukyta	— 90	Obuoliai (zali)	— 40
Silkė rudyta	— 155	Obuoliai (dziov.)	— 200
Grietinė	— 120	Pupelės	— 310
Sviestas	— 480	Razinkos	— 215
Kiauliniai tauk.	— 920	Rubarbarai	— 9
Suris liesas	— 167	Salotos	— 8
Suris riebus	— 375	Spanguolės	— 20
Vistiena	— 111	Spinatai	— 15
Zuvis	— 35	Vysnios	— 45
Aliejus	— 920	Zemuogės	— 21
Marmaladas	— 237	Slyvos dziov.	— 130
Medus	— 300	Slyvos zalios	— 45

Siuo metu didelė dalis pasaulio gyventojų negauna pakankamai maisto. Ypačingai ta stipriai jautia prauzuzio karo sunaikinta Europa. Yra vietu kur zmogus gauna vos 800 koloriju. Praeis dar nemaza laiko, kol žmonija nugalės bado sinėkla.

Ms.

TREMTINIŲ IKURDINIMAS

Tremtinius ikurdinti dar prieš žiemą, — reikalauja D. Britanijos pralamento atstovas Stokes. „Niekio budu — pareiskė jis. negaliu suprasti, kodėl Vakarų didž. valstybės negali i savo 230 milijonų gyventojų mase iterpti puse milijono tremtinių? Jei tai neimanu, tai tegu gi greičiau susirenka JT ukio ir visuomenės reikalų taryba. Juk tie žmonės turi zinoti, koks ju rytoj, jie privalo isikurti dar prieš žiemos šalčiams užeinant“. Stokes nuomone, „Tiesiog nesuprantamas yra dalykas verst tremtinius prieš ju valia grizti savo tėvynėn arba palikti juos klajojimui po Vokietiją, kas, Amerikos laikrasciu teigimu, butu tolygu ju katastrofai. Ir kas atsitiktu? Jie turētu prisiglausti ir siaip prie gausiu gyventojų masiu, tegautu, lyg elgeta, trupini“. Laisve ispaizistancioji Europa laukia demokratijos akcijos.

— Stokes „Catholic Herald“ redakcijai suteikė interviu is kelionės po Vokietiją, kur jis aplankė 8 DP stovyklas, ju tarpe viena Pabaltijo tremtiniam. Stokes pareiskė, kad D. Britanija, JAV ir Prancuzija, nepaisydamos Tarybu Sajungos, imtu ir radikaliam isprestu ekonomine tremtiniu bukle, butent, prisiimtu i savo teritorijas ir aprupintu darbu ir pilietybe. Atstovo manymu, lenkus priglaustu Australija, ukrainus-Kanada, Baltijos tautu žmones-Prancuzija savo kolonijose, o jugoslavus-Pietu Amerika. Tremtiniu Vokietijoje pasilikimas sukels daug rupesciu ir blogo kraujo. Tremtiniu problema sprendziant, „reikia visiskai suignoruoti Tarybu Sajunga, kuri nuolat teigia, kad panasaus klausimo savo teritorijoje nejaucianti. Ir is tikruju, TSRS nesirupina tremtiniais, kadangi sau nepageidaujamas asmenis tiesiog issiunkia Sibirian. Tarybu Sajunga niekad su mumis nesitaria, tad kuriems galams turime tartis su Tarybu Sajunga“.

K.N. zmona; kur jis-ziniu neturi. Taip pat ir K. S. Apie vyrus abi nieko nezino, gal like. Prašo pranesti; abi Kaunietės.

LAISKAS IS SIBIRO

Jau penki metai suėjo kai musu tautos istikimuju sunu bei dukru desimty tukstanciu atsidure tolimam Sibire. Ju reikalai „T.Z.“ raso:

„Ju likima gaubia nezinia. Tik kartais po durtuvu ir spygliuotu vielu uztvaras mus pasiekia skurdzios zinios apie ju buit. Prisimindami savo tėvu, broliu, seseru, vaiku ir artimuju likima, skelbiame laiska, rasyta vienos lietuvės tremtinės is Jakutu autonominės respublikos (Sibire). Laiskas rasytas ne dabar, bet 1944 m. sausio 11 d., bet jis mums bent is dalies praskleidžia uždanga ir leidžia pazvelgti i ju kancias. Laisko autorė-gydytoja. Sibire ji buvo kolchozo baudziauninkė, vėliau statybos darbininkė, o laisko rasyto metu savo virsininko-kazkokio NKVD pono-tarnaitė.

Stai laisko turinys:

„Mielas Anicetai, Jus negalit suprasti, koki dideli džiaugsma man atnesė Jusu trumpas laiskutis 1943 Kalėdu Pirmaja diena, tarytum siaurės pasvaistė nusvietė mano tamsia poliarine nakti, kuri kaip tik dabar laiko apgaubusi Janos pakrantes. Jei as džiaugtis dar kiek prisimenu-dziaugiuos kaip pamestas kudikis, pajutes tolima motinos alsavima, kartu skaudziai raudodama skaiciau tuos brangius zodzius: „Juožas su vaikais“. Many vėl atgimė. gestanti viltis ir prasmė gyventi. Tiek daug minciu sukasi mano pavargusioje galvoje, kad nebezinau, ka begaliu Jums ir parasyti. Ka isgyvena mano, karo smėklos sukravinta, sirdis, Jus galit patys suprasti. Bent trumpu zodziu cia Jums papasakosiu mano gyvenima, isvaziavus is namu.

Palikau Kauna galvodama, kad gal sekanciu vagonu ar esalonu vaziuoja namiskiai: taip buvau informuota. Atvaziavus i Altajaus krasta, ilgai visur ieskojau savuju, tik pagaliau per broli Petra pavyko suzinoti apie juos. Bet vis nesu pilnai tikra, gal jis mane tik ramina, guodzia. Jusu laiskas mene po ilgesnės informaciju pertraukos stipriai atgaivino. Po ilgos kelionės teko apsigyventi ir dirbti Biisko Sveiklo sovchoze. Bendrame lauke gyvename is Kauno 8 zmonės. Sibiro klimatas ten mums buvo gan neblogas, ziema, kad ir ilga ir salta, bet sausa, netaip sunkiai pernesama. Visa laimė ten, kad visgi buvo galima gauti darzoviu. Uzdirbome prie lauko darbu kad ir nelabai daug, bet visgi gyventi buvo galima. Keturiasdesimts antru metu pavasari teko keliauti du mėnesius, kol pasiekėme tolimaja siaure-Jakutu zeme. Jano pakrantėje besikuriantame zuvu gaudymo punkte, is karto dirbau prie statybos, vėliau, geru zmoniu (vietiniu) padedama, gavau virėjos vieta mokiniu internate. Ten buvo man gera. Susipazinau su gerais žmonėmis, bet, nelaimė, susirgau sunkia sirdies liga, keli mirtini priepuoliai atėmė kelioms dienoms man samone ir kartais visas gyvybės žymes. Ir stai as ju po dviejų mėn. vaikstau ir netikiu, ir mano prieteliai netiki, kad esu gyvuju tarpe. Mano sveika prigimtis, instinktas gyventi ir mazutė kibirkstėlė vilties, kad gal dar apsिमoka gyventi, kad gal dar susilauksime vieni kitu, o svarbiausia-Auksciausiojo Apvaizda davė man jėgų, ir stai as rasau Jums savo isblaskytas mintis.

Cia gyvenimas europieciui ar amerikoniui visai nesuprantamas, gal filmoje tik matytas, kaip žmonės vaziuoja sunimis ar elniais, apsirenge nuo koju iki galvos kailiais, gyvena ypatingose trobose ir pan. Per paskutinius metus cia atnesta nemaza civilizacijos. Po 25 cm. žemės sluoksniu amžinas ledas-cia numirėliai amžinos mumijos-suledeja. Gamta skurdi, vos krumoksniai tezelia ir mazuciai suvarge medeliai, kaip ir sio krasto gyventojai. Zimos metu du mėnesius poliarinės naktys, vasara istisa para saule; siltu dienu testi vos keletas, be zieminio apdaro galima eiti apie pora mėnesiu.

Cia žemė nieko neduoda zmogui, jokio derliaus nėra, tik vasaros mėnesiais siaip taip isauga ir prinoksta (saulė 24 val.) uogos: serbentai ir gesvangės bei grybai, dar ir laukiniai svogūnai, — tai ir viskas. Visas gyvenimo pagrindas cia-tai zuvis-sezono metu cia rugiapiūtė ir visas siauriecio laimikis. Be to, dar laukiniai žvėrys, ypac elniai-tradicinis ir pagrindinis tvarinys-jakutu tikras draugas; juo ir mintama; juo ir vaziuojama, jo kailiu apsirengia ir ant ju guli salta siaurine ziema.

Daug ko as pamaciau, daug ko patyriau, užsigrudinau, bet kartu ir isglebau, issekau. Visos mintys koncentruojasi tik apie savo tragedija ir issilaikyma. Ypac po sunkios ligos, kuri dar daugiau mane isgriovė ir atėmė energija. Susilpus sveikatai, ieskojau lengvesnio darbo. Stai dabar dirbu pas savo buvusi virsininka uz tarnaitę, saugau ju vaikuti ir kt. Su žmūsu draugais nesusitinku, nesuserasau. Maciausi ir susirasinėjau su Klemenso zmona Valerija, kuri gyvena nuo manes uz 200 km. Sveika. Kaip as norėciau, kad sis mano asaromis nulaistytas laiskas pasiektu Jus, Anicetai, tai vienintelis rysys su savais (su Petru susisiekiu tik oficialiomis telegramomis). Rasykite man, Anicetai, siuskiute man balzama. Kad tai as is Juozo gauciau bent kelias eilutes, gal per Jus tai galima butu, ar bent Jums rasyta laiska gal galėciau matyti?

Likite laimingas, geriausi linkėjimai ponai ir dukrytei, tebuna ji laimingesnė, nei mano du naslaidėliai.

Jusu Antanina.

P. S. Dekoju uz Jusu rupesti paruosiant siuntini, deja, as jo dar nesu gavusi. Deja, cia buvo atvaziavusi

NAUJOS ZINIOS

Ispanijos klausimas Saugumo Taryboje.

Jungtinių Tautų Saugumo Taryba pradėjo svarstyti pakomises pasiūlymą visoms Jungtinėms Tautoms nutraukti diplomatinis santykius su fasistine Franco Ispanija. Galutini sprendima turėtų padaryti Jungtinių Tautų pilnatis, kuris susirinks s. m. rugsėjo 3 d.

Ketvirtadienio (VI. 13) posėdyje pakomises pirmininkas (Australijos delegatas) pasiūlė inesti pataisa-pasiūlyti pilnaciai nutraukti diplomatinis santykius „arba imtis kitu priemoniu pagal to momento aplinkybes“. Tuo-budu pilnaciui paliekamos laisvos rankos.

Ilgą kalbą pasakė Sovietų atstovas Gromyko, reikalaujamas, kad Saugumo Taryba pati tuojau imtusi akcijos prieš Franco rezimą-fasistų lizdą.

Pirmadienį (VI. 17) kalbėjo Britų atstovas Cadogan. Jis pasiūlė Ispanijos klausimą perduoti spresti Jungtinių Tautų pilnaciui be jokių Saugumo Tarybos rekomendacijų. Jis pats iš viso esąs priešingas siulomam santykių nutraukimui su Franco Ispanija, nes kisimasis į kitos valstybės vidaus reikalus esąs priešingas Britų demokratijos principams ir, jo nuomone, nesuderinamas su JTO charta. Santykių nutraukimas galėtų pasiekti atvirkščia tikslą-ne sustiprinti taiką, o sukelti karą. Kadangi esą neaišku, ar Jungtinės Tautos iš viso turi teisę spresti šį klausimą, Cadogan pasiūlė atsiklausti tarptautinį tribunolą. Australijos ir Prancūzijos delegatai pasisakė prieš Cadogano pasiūlymą. Ta proga Australijos delegatas pareiškė viltį, kad balsuojant nebūsi pasinaudota veto teise (kuria ligi šiol tėra pasinaudojusi Rusija).

Antradienį (VI. 18) ir Gromyko pasisakė prieš Cadogano pasiūlymą. Madridas džiugauja dėl Britų laikysenos. „Man“, pasakė jis, „nebutu malonu susilaukti pagyrimo iš fasistinės Ispanijos“.

Toliau-kitame posėdyje.

Kas vadovaus vyriausybei Prancūzijoje?

(VI. 18) Viso trys stambiosios partijos-M.R.P. (pazangieji katalikai), socialistai ir komunistai-siekia sudaryti koalicinę vyriausybę, bet negali susitarti, kas bus šios vyriausybės galva. Katalikai siūlo ligiolinį užsienio reikalų ministrį Bidault. Komunistai nesutinka dalyvauti katalikų partijos vadovaujamoje vyriausybėje ir siūlo ministrų pirmininku socialistą (pav. ligiolinį ministrį pirmininką Gouin). Tačiau socialistai atsisako nuo tos garbės...

Ministeris pirmininkas renkamas antradienį (VI. 18) parlamento posėdyje.

Pasibaigė darbiečių partijos kongresas.

Praeita savaitė pasibaigė D. Britanijos darbo partijos kongresas. Britų radijo komentatorius pažymi, kad kongresas parodė visiskai partijos pritarimą vyriausybės vidaus ir užsienio politikai.

Bevinas savo kalboje dar kartą pabrėžė savo norą susitarti su Rusija. Tačiau jo pasiūlymai ta linkme-praestai sąjungos sutarti, isteigti oro susisiektimo linija Maskva-Londonas-nesusilaukė jokio atsakymo. Vis dėlto jis ir toliau vengsias visko, kas skaldytu Europą į du blokus. Daug esą kalbama apie Vakarų bloką, tačiau Rytų blokas faktinai jau yra.

Komentaruose pabrėžiamas nutarimas atmesti komunistų partijos pasiūlymą istoti į darbo partiją-printas balsu santykiu 6:1.

Generolas de Gaulle grizta į politinę veiklą.

Savo laiku savanoriškai pasitraukęs iš politinio gyvenimo gen. de Gaulle Bayeux mieste pasakė kalbą. Jis kalbėjo apie busimąją Prancūzijos konstituciją. Parlamentas turės būti dviejų rūmų. Valstybės galva ir vyriausybė turi gauti didesniu teisiu. Teismas turės būti nepriklausomas. Per arsios partijų rietenos lengvai vedancios ir diktatura.

JTO Atominė Komisija pradėjo savo posėdžius.

Atomine Komisija, kaip žinoma, sudaro tos pat 11 valstybių, kurios ieina į saugumo Tarybą, plius Kanada.

Pirmajame posėdyje Jungtinių Amerikos Valstybių atstovas Baruch išdėstė pasiūlymą sukurti tarptautinę istaigą atominei energijai kontroliuoti ir panaudoti taikos reikalus. Tai istaigai turinti būti suteikta reali galia. Sprendžiant atominės energijos klausimus, negalinti būti panaudota veto teisė.

Kai tik afektyvi atominės energijos kontrolė busianti garantuota ir įgyvendinta-Amerika sutinkanti sustabdyti atominių bombų gamybą, pagamintąsias bombas sutinkanti sunaikinti, o atominės energijos paslaptis palaipsniui perduoti tarptautinei atominės energijos istaigai taikos kurybos reikalus.

Baruchas-prezidento Wilsono ir prezidento Rooseveltto patarėjas-kalbėjo su dideliu užsidegimu. Komisijos atstovai esą susirinkę spresti-gyvenimo ar mirties klausimą. Belieka rinktis-ar tarptautinis bendradarbiavimas, ar tarptautinė suirutė.

Britų ir amerikiečių mokslininkai Barucho pranešimui pritaria. Kol kas nežinoma, kaip dėl Barucho projekto pasisakys Rusija.

JTO Ukio ir Socialinių Reikalų Taryba svarsto pabėgėlių klausimą.

Londono posėdžiaves specialus komitetas buvo parengęs raporta pabėgėlių ir tremtinių reikalais. Dabar ta raporta pradėjo svarstyti Jungtinių Tautų Ukio ir Socialinių Reikalų Tarybą.

Raporte siūloma ikurti nauja laikine organizacija pabėgėlių ir tremtinių reikalams. Si organizacija busianti autonomiska (nepriklausoma nuo JTO).

Ji tvarkysianti visu nerepatrijuojamųjų pabėgėlių ir tremtinių reikalus.

Visi pabėgėliai ir tremtiniai busia surasyti.

Londono komitete buta daug gincų, ka pripazinti pabėgėlių ar tremtinių.

Diskusijos vyksta.

Derybos dėl laikinos vyriausybės sudarymo Indijoje.

Indijos vicekaralius pakvietė 14 asmenu į laikinąją Indijos vyriausybę, kuri turės galutinai parengti krastą nepriklausomybei.

Pakviesti 5 kongreso partijos ir 5 musulmonų gygoš atstovai, be to 1 sikas, 1 parsis, 1 Indijos krikščionis ir 1 atsilikusių rasų atstovas.

Kongreso partijos sutikimas ieiti į vyriausybę dar negautas.

Siamas paduosias skunda Saugumo Tarybai.

Prieš kuri laiką Siamo Annamo pasienyje ivyko incidentu (Annama valdo Prancūzija). Prancūzų kariuomenės daliniai peržengė Siamą sieną (kaip sakė prancūzai-persekiodami banditus).

Siamo parlamentas nutarė dėl tu ivykiu paduoti skunda Saugumo Tarybai (JTO charta leidžia kreiptis su skundais ir ne JTO nariams).

Taigi, Saugumo Tarybai darbo nepritrūks...

Neramumai Greikijoje.

Rysium su vyriausybės priemonėmis prieš ginkluotų grupių veikimą, prieš streikus viesojo pobūdžio imonėse ir pan., kairieji paskelbė 24 valandų generalinį protesto streiką. Atėnuose ivyko demonstracijų. Isstatytos kariuomenės sargybos prie iesuju pastatu ir imonių.

Paskutinėmis ziniomis generalinis streikas nepavyko, nes nerado pritarimo masėse. Streikavo tik nuo 5 iki 50%. Atėnuose nedirbo tik 6 imonės. Parlamentas priėmė istatymą prieš politinius streikus. Kraste paskelbta isimties padėtis.

Dachau kacetininku zodis.

„I. P.“ ziniomis, buve Dachau stovyklos kaliniai susirinko metinei isvadavimo sukaciai prisiminti. Po pirmuju kalbu Lenkijos ir Ukrainos TSR delegatai apleidė posėdžius. Kalbos buvo sitokios: jugoslavai pareiske: „Mano tauta savo zemeje ir toliau yra koncentracijos stovykloje. Tu visu, kurie apleidė Vokietijos K. Z., uzdaviny-isvaduoti Jugoslavija is koncentracijos stovyklos“. Rusas (is senosios emigracijos): „Broliai, supraskite, kad be Dievo ir be laisves nera gyvenimo. Yra pasaulyje dar vienas didelis „Dachau“ ir jis turi buti likviduotas“. Zydas: „Zmonijos priesa sunaikino Amerikos ir Anglijos armijos. Turejo buti laisve. Bet nera tos laisves, kurios sieke ir uz kuria mirė didvyriai pasieke Monte Cassino. Zmonijos priesai siandien slepiasi po kitu vardu. Dievas padarys, kad laisve isigales visame pasaulyje“.

Krasto „Piratai“ musa DP.

Frankfurt (AP)-Kar. teismo posėdyje buvo nagrinėjama 13 jaunuolių ir septyniolikametes mergaitės byla, kurioje jie buvo kaltinami priklausę pogrindinei nacius „Edelweiss piratu“ organizacijai. Teimas perspėjo siuos 18-28 metu jaunuolius, kad sios organizacijos sudėtis ir tikslai JAV slaptajai tarnybai yra gerai zinomi. Kiekvienas narys nesioja organizacijos zenklus, musa lenku DP, yra ginkluoti, oengia suėmimu ir dainuoja Edelweiss dainele, kuri prasideda:

„Ir vėl peiliai sminga,
Ir vėl lenkai krinta...“

Mergaitė, priklausiusi tai organizacijai: sakrėsi norėjusi tik apžiūrėti vyrus ir jiems virti. Paklausta dėl zenklu jos veide, ji atsakė, kad tai yra žymės su lenkais buvusiu mustyniu, kuriose ir ji dalyvavo.

— „People“ raso, kad Turkija yra pati pavojingoji vieta Vidurio Rytuose. TSRS veda prieš Turkiją nervu karą. Raudonosios armijos daliniai telkiami palei Turkijos sieną. Nesnaudžia ir Vakarų Demokratijos. D. Britanija aprupina Turkiją radaru, o JAV-lėktuvais.

Marsalas Montgomery keliauja Rytuose.

Marsalas Montgomery, prieš perimdamas Britų generalinio stabo viršininko pareigas, aplankė eile Rytų Krastu. Transjordanioje inspektavo arabų legijoną. Siuo metu isvyko Indijon susipazinti su Indijos saugumo problemomis.

— IP. ziniomis, 25 politiskai neitariami vokieciai mokslininkai pakviesti į D. Britaniją. Jie bandys lektuvu is nuotoliu vairavima.

Palestinoje sprogdinami tiltai.

Nepatenkinti Palestinos bylos sprendimo eiga, zydu teroristai issprogdino kelis tiltus per Jordana, nutraukdami susisiektima su Sirija ir Transjordanija. Pirmadienį (VI. 17) ivyko sprogimu Haifos gelezinkelio dirbtuvėse. Yra zuvusių britų karininku ir kareivių.

Zydu agentura, atsakydama į Britų uzklausa, reikalauja tuojau ileisti į Palestina 100.000 zydu. Palestina turinti buti paversta zydu valstybe.

Kada bus rinkimai Rumunijoje?

Britai ir amerikieciai buvo pranese rumunu vyriausybei, kad jos paaiksinimai del busimu rinkimu, dėl spaudos laisvės ir pan., esą visiskai nepatenkinami.

Dabar Rumunijos vyriausybė siuncia nauja atsakyma į britų amerikiečių nota. Vyriausybė zadanti rinkimus ivykdyti vėliausiai iki s. m. gruodžio menesio.

Duonos kortelės Anglijoje.

Anglijos maitinimo ministeris Streici prieš isvykdamas į Kanada dėl kviečių uzpirkimo pareiskė: Greiciausiai D. Britanijoje vėl teks iversti duonos ir miltų korteles. Muilo norma bus tikrai sumazinta. Smarkiai teks aprėžti pasaru suvartojima.

Zydams siuloma grizti į Lietuvą.

Amerikos „Darbininkas“ pranesa, kad „Contemporary Jewish Record“ ziniomis, praėjusiais metais pasiulyta 200.000 zydu pabėgėlių grizti is Uzbekistano į anksčiau gyventus krastus-Lenkija, Lietuva, Latvija. Kalbama, toliau raso „Darbininkas“, kad 1940-1941 metais istremtieji bus grazinti į Lietuvą. Ar tos zinioms tikros, siandien sunku pasakyti. Tuo tarpu yra zinoma, kad sovietai lietuvius ir toliau tremia is Lietuvos, nes tuo budo siekiama Lietuva galutinai pavergti. — baigia „Darbininkas“.

SPORTAS

Veda: A. Puzauskas.

Futbolininku pergale.

Sekmadienį, birželio 16 d., musų klubo futbolininkai rungesi su latviais. Oras rungtynėms pasitaikė lietingas, todėl ir žiurovų susirinko neperdaugiausia. Musų futbolininkai, iseje aiksten su keliais naujais žaidėjais, atkakliai kovojo ir rungtynes laimėjo 3-2; (3-2). Pirmame kėlinyje musiskiai prispaudė latvių vartus ir vienas po kito sekanciais ivarciais (viena latviai patys iritino) sukore rezultata 3-0. Tačiau latviai netrukus perėmė iniciatyvą ir emė dažniau grasinti musų vartams. Du kart musų vartininkas per toli isbejo ir buvo priverstas isimti kamuoli is tinklo. Kėlinys baigėsi 3-2. Antrame kėlinyje, neziurint latvių pastangų, musiskiai, kietai gindamiesi, sugebėjo santyki islaikyti ir rungtynes laimėti. Aikstėje geriausiai patiko gynėjas Petraitis ir puolime — Jakubonis ir Gabalis. Teisėjavo latvis Malta.

Senjorų lygiosios.

Musų „archyvo“ futbolininkai po keliu savaiciu itempu pasirošimu turėjo pasitenkinti lygiosiomis losdami prieš latvių „archyvą“. Zaidimas vyko daugiausia vidury aikstės ir didelio itempimo nesijautė, nors buvo daug bėgiota ir... daug griuta. Pasirodo, kad į kamuoli pataikinti nera taip lengva!... O tuo labiau isvirti ji į vartus... Prieš kelias savaites latvių senjorai nugalėjo lenku senjorus 1-0; Si karta, nepaisant abipusių pastangų, ivarcio nebuvo pasiekta. Rungtynes baigėsi 0-0.

Sportininku isvyka.

Gross-Hesepe lietuvių YMCA-os skyriaus kviečiami, musų futbolininkai ir krepšininkai birželio 23 d. vyks į Gross-Hesepe, kur los draugiskas rungtynes su vietos lietuviais.

Vandens sporto kursai.

Birželio 12-16 d. d. Osnabriuke buvo pravesti YMCA-os suruosti kurseliai vandens sporto instruktoriams paruoti. Greveno lietuvių sporto klubas į siuos kursus buvo nusiuntęs Dubulski Kazi.

Redakt.: V. Kalakauskas. Leid. Lietuvių Komitetas Greven (Westfalen).

Druck: Verlagsanstalt Heinr. & J. Lechte, Emsdetten (Westf.)